

Hanskattomat hetket 2025–2026

Varhan kampanja käsihygieniatietoisuuden parantamiseksi
ja ympäristövaikutusten hillitsemiseksi

Leena Setälä, johtava asiantuntija
Strategisen johdon yksikkö

**Mitä me ymmärrämme suojakäsineiden käytön hygieni- ja ympäristövaikutuksista?
Ylläpitääkö toimintakulttuurimme vääränlaista infektioturvallisuuden tunnetta?
Voimmeko vähentää ympäristöhaittojamme vaarantamatta infektioturvallisuutta?**

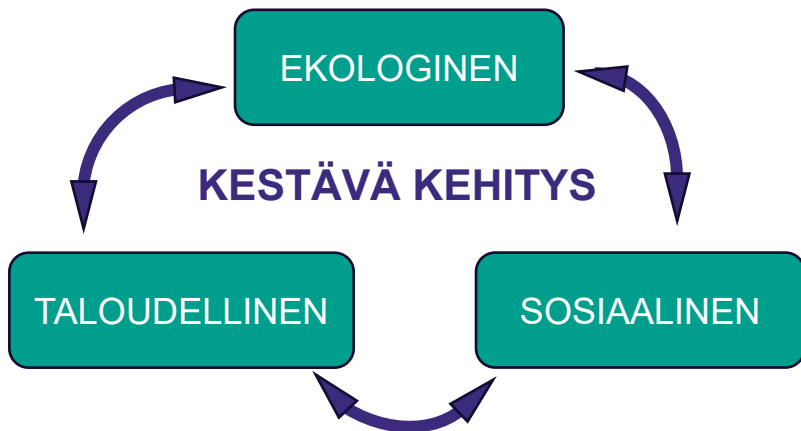
Käsihuuhteet kunniaan!

- Taudinaiheuttajat leviävät ihmisestä toiseen käsien, käsineiden, välineiden ja kosketettujen pintojen välityksellä.
- Vain desinfektio tappaa mikrobeja, mutta käytämme käsidesinfektiota suosituksia vähemmän
- Suojakäsineiden käyttö voi tuntua ammattiroolia ja omaa turvallisuutta vahvistavalta, mutta pahimmillaan väärä suojakäsineiden käytötapa lisää infektioriskiä
- Infektioturvallisuus paranee, kun käytetään käsien desinfektiota ja suojakäsineitä oikeissa tilanteissa
- Kun käsihuuhteiden käyttö paranee nykyisestä ja käsineiden tarpeeton käyttö vähenee, tulee säästöä sekä käsinehankinnoista että infektioiden vähenemisen kautta
- Siksi aloitimme suojakäsineiden käyttöä vähentävän kampanjan

Varhan kestävän kehityksen ohjelma 2025-2029

Ympäristö ja kestävä kehitys

Planetaarinen sosiaali- ja terveydenhuolto
Hanskattomat hetket-kampanja ★

Älä turhaan käytä suojakäsineitä

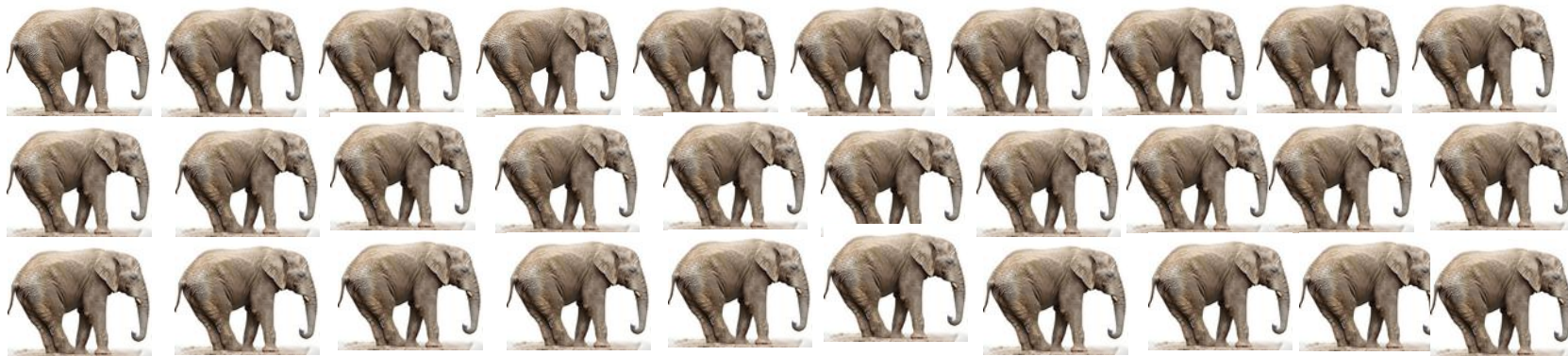
- Kun kosketat ihmistä tilanteessa, jossa ei ole epäilyä joutumisesta kontaktiin eritteiden tai rikkoutuneen ihon kanssa (esim. kliininen tutkimus, seulontamammografia, verenpaineen, lämmön tai pulssin mittaust)
- Kun kosketat ihmisen vaatteita, sänkyvaatteita, apuvälineitä tai kuljetusvälineitä tilanteessa, jossa ei ole epäilyä joutumisesta kontaktiin eritteiden tai rikkoutuneen ihon kanssa
- Kun annat lääkettä suun kautta tai injektiota lihakseen tai ihon alle
- Kun käytät puhelinta tai tietokonetta

Ihmisten välisellä ihokosketuksella on todistetusti positiivinen psykologinen merkitys. Se vähentää stressiä, ahdistusta ja yksinäisyyden kokemusta sekä lisää luottamuksen tunnetta, kaikenikäisillä.

Kertakäyttökäsineiden ympäristövaikutuksia

- Yhden käyttökerran tuotteet aiheuttavat suurta materiaalihukkaa. Kertakäyttökäsineille ei ole Suomessa kierrätysjärjestelmää, vaan ne päätyvät käytön jälkeen polttoon (sekajäte tai terveydenhuollon erityisjäte)
- Tuotantotavan käyttämä energia ja sen lähteet, sekä kuljetuspäästöt lisäävät ympäristökuormaa, varsinkin kun tuotanto on usein Aasiassa ja käyttö muualla maailmassa.
- **Nitriilikäsineet** (materiaalina synteettinen, fossiilipohjainen kumi)
 - Korkea hiilijalanjälki valmistusvaiheessa
 - Poltettaessa voi vapautua haitallisia yhdisteitä, kuten syanideja ja dioksiineja.
- **Vinyylikäsiineet** (materiaalina fossiilipohjainen polyvinyylikloridi PVC)
 - ympäristölle haitallinen tuotantoprosessi (kloori, dioksiinit).
 - erittäin huonosti biohajoava – voi säilyä luonnossa satoja vuosia.
 - Sisältää usein ftalaatteja, jotka voivat olla hormonitoimintaa häiritseviä ja haitallisia ekosysteemeille.
- **Lateksikäsiineet** (materiaalina luonnonkumi eli lateksi), peräisin kumipuusta).
 - Uusiutuva raaka-aine, joten valmistus voi olla ekologisempi, jos viljelytapa on kestävä.
 - Viljelyn mahdollisia riskejä ovat kuten metsäkato, maaperän köyhtyminen ja torjunta-aineiden käyttö.
 - Biohajoava, mutta hajoaminen kestää pitkään (varsinkin jos lisäaineita on paljon).
 - Allergeenisuus voi rajoittaa laajaa käyttöä.

Varhan tuottama hanskakätteen määrä, 150 tonnia, vastaa kolmenkymmenen norsun painoa

- Varha käytti hankintadatan perusteella vuonna 2024 **49,4 miljoonaa tehdaspuhdasta suojakäsineitä**, sen lisäksi 1,86 miljoonaa steriiliä toimenpidekäsineitä (930 000 paria).
- Hankintakustannukset näistä olivat 1,26 milj euroa + 0,5 milj euroa, yhteensä **1,76 milj. euroa**.
- HUS pystyi vastaavanlaisella kampanjalla vähentämään käsineiden käyttöä 13 %.
- Varhan tavoite on realistinen, toki vähän kunnianhimoisempi kuin HUSilla: **15 % vähennys!**
- Se tarkoittaisi muovijättemäärän pienenemistä **23 000 kilolla**, lisäksi vähenee pakkausmateriaalin määrä.
- Säästöjä hankintakustannuksissa syntyisi **264 000 euroa**.

Käsikirjoitus: infektiontorjuntayksikkö
Näkyvä tuki: sairaalan ja strateginen johto
Yhteistyö: Ammattioppilaitokset
Viestintä läpi vuoden: viestintäyksikkö
Sairaalaklovnit: rap-video

Kerromme myös potilaille ja asiakkaille, miksi desinfioimme
kädet ja miksi käytämme tai emme käytä suojakäsineitä!

Projektin vaikutusten seuranta

- Desinfektiohuuhteen kulutus yksiköittäin kuukausittain **v**
- Suojakäsinetilausdatan seuranta vv. 2024 **v** – 2025 - 2026
 - Tilausmäärien kehitys vuosittain (kpl-määrä, määrä/työntekijä, €)
 - Suojakäsinetilausten seuranta yksiköittäin
- Sekajätteen määrän kehitys
- Muita seurannan menetelmiä mm. shadowing